

საზოგადოება და ბანკები
SOCIETY AND BANKS

საბანკო სექტორის მიმოხილვა (2015 წლის 1 სექტემბრის მდგომარეობით)

www.sab.ge

საბანკო სექტორის მიმოხილვა (2015 წლის 1 სექტემბრის მდგომარეობით)

2015 წლის 1 სექტემბრის მდგომარეობით, წინა თვესთან შედარებით, საქართველოს კომერციული ბანკების მთლიანი აქტივები 0.3 მლრდ ლარით, ანუ 1.3%-ით გაიზარდა და 24 მლრდ ლარი შეადგინა. საბანკო სექტორმა აგვისტო 9.8 მლნ ლარის მოგებით დაასრულა. რაც შეეხება საკონვერსიო შემოსავლებს (სავალუტო კონვერტაციები), 2015 წლის იანვარ-აგვისტოში კომერციულმა ბანკებმა საკონვერსიო ოპერაციებში 73 მლნ ლარის მოგება ნახეს. ლარის კურსთან დაკავშირებულმა მოლოდინებმა და ფაქტობრივმა რყევებმა საკმაოდ არასტაბილური გარემო შექმნეს საკონვერსიო ოპერაციებისთვის და შესაბამისად ბანკებმა მარტი 3 მილიონ ლარიანი ზარალით დახურეს. მიუხედავად იმისა, რომ ტურისტული სეზონის დაწყებამ აგვისტოში განაპირობა კურსის გამყარების მოლოდინები, მოვლენები საპირისპიროდ განვითარდა. თითქმის მთელი თვის განმავლობაში ლარის კურსი ეცემოდა და აგვისტოს დასაწყისიდან თვის ბოლომდე 3%-ით გაუფასურდა. მიუხედავად ამისა საბანკო სექტორმა საკონვერსიო ოპერაციებში საკმაოდ მაღალი შემოსავალი დააფიქსირა.

ბოლო ორი თვის განმავლობაში საკრედიტო პორტფელის ზრდა აღინიშნება. 2015 წლის 1 სექტემბრის მდგომარეობით საკრედიტო პორტფელი 317 მლნ ლარით (2.1%) გაიზარდა და 15.3 მლრდ ლარს გადააჭარბა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელზე 38%-ით მეტია. ბოლო თვეების განმავლობაში საკრედიტო აქტიურობის შესუსტება აღინიშნებოდა, მაისში პორტფელის ძალიან მცირე ზრდა იყო - 19.5 მლნ, ხოლო ივნისში პორტფელი საერთოდ შემცირდა - 115.4 მლნ-ით, თუმცა ივლისში და აგვისტოში სიტუაცია რადიკალურად შეიცვალა. აღსანიშნავია, რომ პორტფელის ზრდა ძირითადად უცხოურ ვალუტაში გაცემულ სესხებზე მოდის, რადგან ეროვნულ ვალუტაში გაცემული სესხების მოცულობა 78.2 მლნ ლარით გაიზარდა, ხოლო უცხოურ ვალუტაში - 239.3 მლნ ლარით. მაისი-ივნისის ვარდნა გარკვეულწილად მოსალოდნელიც იყო, რადგან სავალუტო პრობლემებმა გრძელვადიან პერიოდში დაკრედიტების შესუსტება გამოიწვია, ამას დაემატა ეროვნული ბანკის რეფინანსირების განაკვეთის ზრდაც, რაც პირდაპირ მოქმედებს დაკრედიტების შემცირებაზე. თუმცა ტურისტული სეზონის გააქტიურებამ საკრედიტო პროდუქტებზე მოთხოვნის ზრდა გამოიწვია, რაც საბოლოო ჯამში აისახა სასესხო პორტფელის ზრდაზე. თუმცა აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის ბოლო სხდომაზე სებ-მა რეფინანსირების განაკვეთი ისევ გაზარდა და 7% გახდა, რაც მოკლევადიან პერიოდში დაკრედიტების შესუსტებას და სესხებზე საპროცენტო განაკვეთების ზრდას გამოიწვევს. ეს საბოლოო ჯამში აისახება ეკონომიკური ზრდის შენელებაზე.

სასესხო პორტფელის ზრდასთან ერთად გაზრდილია ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა და 2015 წლის 1 სექტემბრის მდგომარეობით 352 მლნ ლარი შეადგინა. 2015 წელს თვეების მიხედვით თუ გადავხედავთ, ვნახავთ რომ ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობის ზრდის მხრივ იანვარში ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი დაფიქსირდა - 17%, რაც შეეხება მომდევნო თვეების მაჩვენებლებს, თებერვალში 4%, მარტში და აპრილში 7%, მაისში 3%, ივნისში შემცირდა 11%-ით, ხოლო ივლისში გაიზარდა 9%-ით. რაც შეეხება აგვისტოს, ამ თვეში საკმაოდ კარგი მაჩვენებელი დაფიქსირდა, ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა მხოლოდ 0.7%-ით არის გაზრდილი. თუ გავითვალისწინებთ იმას, რომ პორტფელი 300 მლნ-ზე მეტით არის გაზრდილი წინა თვესთან შედარებით, ვადაგადაცილებული სესხების 0.7%-იანი ზრდა ძალიან კარგი შედეგია. ჯამურად 2015 წლის 1 აგვისტოს მდგომარეობით ვადაგადაცილებული სესხების მოცულობა 30%-ით არის გაზრდილი წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით, თუმცა მთლიან პორტფელთან მიმართებაში კვლავ მხოლოდ 2%-ია.

საბანკო სექტორში განთავსებული არასაბანკო დეპოზიტების მოცულობამ 2015 წლის პირველი სექტემბრისთვის 13.4 მლრდ ლარი შეადგინა, რაც 561.8 მლნ ლარით ანუ 4.4%-ით მეტია 1 აგვისტოს არსებულ მაჩვენებელზე. აგვისტოში, წინა თვესთან შედარებით, ვადიანი დეპოზიტები 143 მლნ ლარით, ანუ 1.9%-ით გაიზარდა, ხოლო მოთხოვნამდე დეპოზიტები 418.6 მლნ ლარით, ანუ 7.8%-ით გაიზარდა. ვადიან დეპოზიტებზე საშუალო წლიურმა შენონილმა საპროცენტო განაკვეთმა 4.8% შეადგინა, მათ შორის ეროვნული ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე - 8.3%, ხოლო უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებზე - 4%. დეპოზიტების ზრდა გარკვეულწილად გამოწვეულია ეროვნულ ვალუტაში დეპოზიტებზე საპროცენტო განაკვეთების ზრდით, რადგან რეფინანსირების განაკვეთის ზრდის გამო, კომერციული ბანკები რეფინანსირების სესხების გარდა ალტერნატიული წყაროდან ცდილობენ მოიძიონ ლიკვიდური რესურსები ლარში, რისთვისაც დეპოზიტები საუკეთესო საშუალებაა.

უცხოური ვალუტით განთავსებულ დეპოზიტებში აშშ დოლარის წილმა 82.1%, ხოლო ევროს წილმა 15.5% შეადგინა.

რაც შეეხება დოლარიზაციის მაჩვენებელს, ის ჩვენი ეკონომიკის ერთ-ერთ მთავარ პრობლემად რჩება, რაც გამოიხატება იმაში, რომ დეპოზიტებში დოლარიზაციის მაჩვენებელი 67%-ის ნიშნულზეა, რაც თითქმის 2%-ით მეტია წინა თვესთან შედარებით. დაახლოებით იგივე მაჩვენებელია სესხების კუთხით, უცხოურ ვალუტაში გაცემული სესხების მოცულობა ჯამურ პორტფელში 63%-ს შეადგენს.

დასკვნის სახით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ეკონომიკურმა კრიზისმა და ეროვნული ვალუტის გაუფასურებამ წინა თვეებში გარკვეული პრობლემები საბანკო სექტორსაც შეუქმნა. თუმცა ივლისი-აგვისტოს მდგომარეობით ამკარა ზრდა აღინიშნება. მნიშვნელოვანი ინდიკატორები, რომელიც განსაზღვრავს საბანკო სექტორის სტაბილურობას 1 სექტემბრის მდგომარეობით გაუმჯობესებულია. მართალია ტურისტულმა სეზონმა ლარის გამყარება ვერ შეძლო, თუმცა საბანკო სექტორზე მაინც დადებითი გავლენა იქონია. მთლიანობაში შეგვიძლია ვთქვათ, რომ საბანკო სექტორი საქართველოს ერთ-ერთ ყველაზე განვითარებული და სტაბილური ინდუსტრიაა, რომელმაც საკმაოდ ძლიერ კრიზისებს გაუძლო. მიმდინარე ეტაპზე დაფიქსირებული ზრდის ტემპი კიდევ ერთხელ ადასტურებს იმას, რომ გასულ თვეებში წარმოქმნილი პრობლემების მიუხედავად, მცირე ეკონომიკური შოკები საბანკო სექტორის სტაბილურობაზე განსაკუთრებულ ზეგავლენას ვერ მოახდენს.

